

Obligatorisk kurslitteratur

Möjligheter, hinder och utmaningar i lärandet 941A11, 15 hp Specialpedagogprogrammet, vt26

Utöver obligatorisk kurslitteratur tillkommer egna val av internationella artiklar enligt instruktion för examinationsuppgift samt styrdokument och valbara referenser ur referenslitteraturlista (se nedan).

Backlund, Å., Högdin, S., & Spånberger Weitz, Y. (red.) (2024). *Skolsocialt arbete: skolan som plats för och del i det sociala arbetet*. Gleerups Utbildning AB.

Borg, A., & Carlsson Kendall, G. (2018). *Utanförskap i skolan. Förebygg och åtgärda med Nytorpsmodellen*. Studentlitteratur.

Bryman, A., Clark, T., Foster, L., & Sloan, L. (2025). *Brymans samhällsvetenskapliga metoder*. (Upplaga 4). Liber. Valda delar om kvalitativ metod och akademiskt skrivande.

Bunar, N. (red.) (2021). *Inkludering och skolframgång för nyanlända elever*. Natur & Kultur

Bylund, C. (2020). Tio fingrar, tio tår och så ska man tåla lysrörljus: Funktionalitet och funktionsmaktsordningen. I L. Martinsson & E. Reimers. *Skola i normer*, s. 189-204. Gleerups.

Canino, G., & Alegría, M. (2008). Psychiatric diagnosis – is it universal or relative to culture? *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 49(3), 237-250.

Edfelt, D., Sjölund, A., Jahn C. & Reuterswärd M. (2019). *Tydliggörande pedagogik i förskolan*. Natur och kultur.

Edfelt, D., Karlsson, A., Lindgren, A., & Sjölund, A. (2019). *Autism och adhd i gymnasiet: tydliggörande pedagogik*. Natur & kultur

European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2017). *Självreflektion avseende inkludering i förskolan*.

<https://webbutiken.spsm.se/globalassets/publikationer/filer/sjalvreflektionsverktyg-for-miljoer-med-inkluderande-utbildning-i-forskolan.pdf/>

Forsberg, C. (2019). The contextual definition of harm: 11- to 15-year-olds' perspectives on social incidents and bullying. *Journal of Youth Studies*, 22(10), 1378-1392.

Frick, M., Karlberg, M., Klang, N., Lundin Kleberg, J., Olsson, I, Thorup, E., & Vikström, K. (2023). *Elever med adhd och autism: Psykologiska och pedagogiska perspektiv*. Liber.

Grosche, M., & Volpe, R. (2013). Response-to-intervention /RTI) as a model to facilitate inclusion for students with learning and behavior problems. *European Journal of Special Needs education*, 28(3) 254-269.

- Göransson, K., Hansson, S., Bengtsson, K., Klang, N., Lindqvist, G., & Nilholm, C. (2022). Segregated education as a challenge to inclusive processes: a total population study of Swedish teachers' views on education for pupils with intellectual disability. *International Journal of Inclusive Education*, 26(14), 1367-1382.
- Hall, E., Hayyoun, D., Hylander, I., & Vikström, S. (2020). *Elevhälsa i praktiken: hur gör vi?* Liber.
- Hehir, T., & Katzman L. I. (2012). Universally designed schools. In T. Hehir & L. I. Katzman (2012). *Effective Inclusive Schools: Designing Successful Schoolwide Programs*. John Wiley & Sons.
- Hyresgästföreningen, Majblomman, Rädda barnen & Svenska Röda korset (2023). Barnfamiljers ekonomiska svårigheter 2023. En sammanställning av vår Sifo-undersökning med gemensamma slutsatser och krav på politiska åtgärder för att minska barnfattigdomen. <https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/Barnfamiljers-ekonomiska-svarigheter-2023.pdf/>
- Ineland, J., Molin, M., & Sauer, L. (2019). *Intellektuell funktionsnedsättning, samhälle och välfärd*. Gleerups
- Jakobsson, I., & Nilsson, I. (2019). *Specialpedagogik och funktionsvariationer*. Natur & kultur.
- Karlsson, A., Edfelt, D., Lindgren, A. & och Henrikson, L. W. (2021). *Tydliggörande pedagogik i vuxenutbildning - ett specialpedagogiskt perspektiv*. Natur och kultur.
- Klang, N., Göransson, K., Lindqvist, G., Nilholm, C., Hansson, S., & Bengtsson, K. (2019). Instructional practices for pupils with an intellectual disability in mainstream and special educational settings. *International Journal of Disability, Development and Education*, 67(2), 151-166.
- Leifler, E., Borg, A., & Bölte, S. (2022). A multi-perspective study of Perceived Inclusive Education for students with Neurodevelopmental Disorders. *Journal of Autism Development Disorder*, 54(4), 1611-1617.
- Markström, A., & Severinsson, S. (2023). *Barn och elever i social utsatthet: förskolans, skolans och fritidshemmets roll och ansvar*. Studentlitteratur.
- Nilsen Kvande, M., Belsky, J., & Whichström, L. (2018). Selection for special education services: the role of gender and socio-economic status. *European Journal of Special Needs Education*, 33(4), 510-524. <https://doi.org/10.1080/08856257.2017.1373493>
- Odenbring, Y., Johansson, T., & Lunneblad, J. (2018). "Det är svårt för skolan när det inte är uppenbara försummelser"- Elevhälsan, utsatta elever och social klass. *Educare*, 1, 26-42.
- Overland, T. (2018). *Det vi vet om diagnoser och lärande*. Studentlitteratur.
- Reis, S. M., Renzulli, S. J., & Renzulli, J. S. (2021). Enrichment and gifted education pedagogy to develop talents, gifts, and creative productivity. *Education Sciences*, 11(10).

Runström Nilsson, P. (2023). *Elevhälsa: främja, förebygga, åtgärda*. (Andra upplagan). Gleerups.

Sjölund, A., Jahn, C., Lindgren, A., & Reuterswärd, M. (2017). *Autism och ADHD i skolan: handbok i tydliggörande pedagogik*. Natur & Kultur.

Skolverket (2019). *Hälsa för lärande – lärande för hälsa. Forskning för skolan*. Skolverket. www.skolverket.se

Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM. (2024). *Stödmaterial för tillgänglig utbildning*. <https://www.spsm.se/contentassets/ca2d60306b4d4c179195c4332ef9102b/informationsblad-stodmaterial-for-tillganglig-utbildning.pdf>
<https://www.spsm.se/stodmaterial-for-tillganglig-utbildning>
Fyrfältaren: <https://www.spsm.se/stodmaterial-for-tillganglig-utbildning/stod-och-inspiration/fyrfaltaren-verktyg-for-kartlaggning-och-planering-av-insatser/>

Staunaes, D. (2003). Where have all the subjects gone? Bringing together the concepts of intersectionality and subjectification. *Nordic Journal of Feminist and Gender Research*, 2(11), 101-110.

Svensson, P. (2019). *Diskursanalys*. Studentlitteratur.

Qais I. Almeqdad, Ali M. Alodat, Mahmoud F. Alquraan, Mohammad A. Mohaidat & Alaa K. Al-Makhzoomy. (2023). The effectiveness of universal design for learning: A systematic review of the literature and meta-analysis. *Cogent Education*, 10:1, 2218191, <https://doi.org/10.1080/2331186X.2023.2218191>

Åsén Nordström, E. (2017). *Kollegialt lärande genom pedagogisk handledning och lärande samtal*. Liber.

Styrdokument

Diskrimineringslag (Svensk författningssamling [SFS], 2008:567)

Läroplan för anpassade grundskolan (Lgra22)

Läroplan för anpassade gymnasieskolan (Lgyan13)

Läroplan för förskolan (Lpfö18, rev. 2025)

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22)

Läroplan för gymnasieskolan (Lgy25)

Läroplan för sameskolan (Lsam22)

Läroplan för specialskolan (Lspec22)

Skollag (Svensk författningssamling [SFS], 2010:800)

Socialdepartementet (2008). *FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning*. Regeringskansliet.

Socialtjänstlagen (Svensk författningssamling, [SFS] 2001:453, rev. 2025)

Svenska Uneskorådet (2006). *Salamanca deklARATIONEN och Salamanca +10*. Svenska Uneskorådets skriftserie 2/2006.

Referenslitteratur

Specialpedagogik, allmänt

Leifler, E. (2023). *Specialdidaktik: en breddad undervisningsrepertoar för och med dina elever*. Liber.

Palla, L. (2021). *Specialpedagogik i förskola*. Studentlitteratur.

Sandberg, A. (red.) (2021). *Med sikte på förskolan: barn i behov av stöd*. Studentlitteratur.

Westling Allodi, M. (red) (2021). *Specialpedagogik för lärare*. Natur och kultur.

Anpassad skola och intellektuell funktionsnedsättning

Giota, J., Lace, I., & Emanuelsson, I. (2022). School achievement and changes in inclusive vs exclusive support over 50 years in Sweden regarding students with intellectual disabilities and special educational needs. *Scandinavian Journal of Educational Research*. <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1080/00313831.2022.2115129>

Göransson, K., Szöni, K., & Tideman, M. (2021). *Utbildning och undervisning i särskolan - forskningsinsikter möter lärar- och eleverfarenheter*. Natur och kultur.

Olsson, I. (2022). Hur skolor kan utveckla elevers funktionella kunskaper – en nordisk forskningsöversikt om undervisning av elever med intellektuell funktionsnedsättning. *Nordisk tidsskrift för pedagogikk og kritikk*.

Sernhede, O., & Tallberg Broman, I. (2014). *Segregation, utbildning och ovanliga lärprocesser*. Liber

Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

Gillberg, C. (2018). *Essence: Om autism, adhd och andra utvecklingsavvikelser*. Natur & Kultur.

Green, R.W. (2016). *Explosiva Barn*. Studentlitteratur.

Hejlskov Elvén, B. (2020). *Beteendeproblem i skolan*. Natur & Kultur.

Hejlskov Elvén, B., & Edfelt, D. (2017). *Beteendeproblem i förskolan*. Natur & Kultur.

Leifler, E. (2022). *Educational inclusion for students with neurodevelopmental conditions*. Diss. Karolinska Institutet.

Olsson, I., & Nilholm, C. (2023). Inclusion of pupils with autism – a research overview, *European Journal of Special Needs Education*, 38(1), 126-140,

Westerlund, J. (2017). *Barn av vår tid: ett nytt sätt att förstå och möta barn med problemskapande beteende i skolan*. Studentlitteratur.

World Federation of ADHD (2022). Internationellt konsensusuttalande från World Federation of ADHD: 208 vetenskapligt välgrundade slutsatser om ADHD. *Medice*. <https://www.adhd-federation.org/publications/international-consensus-statement.html>

Analys

Fejes, A., & Thornberg, R. (red.) (2024). *Handbok i kvalitativ analys*. (Upplaga 4). Liber

Begreppet intersektionalitet

De los Reyes, P., & Mulinari, D. (2023). *Intersektionalitet: kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap*. Liber.

Mattsson, T. (2021). *Intersektionalitet i socialt arbete: teori, reflektion och praxis*. Gleerups.

Sociala problem och förhållanden

Alexandersson, K., & Näsman, E. (2019). *Upptäckt och stöd. Om barn till föräldrar med missbruksproblematik*. Studentlitteratur.

Bunar, N. (2015). *Nyanlända och lärande: mottagande och inkludering*. Natur & Kultur.

Cameron, C., Jackson, S., Hauari H., & Hollingworth, K. (2012). Continuing educational participation among children in care in five countries: some issues of social class. *Journal of Education Policy*, 27(3), 387-399.

Eriksson, M., Källström, Å. & Näsman, E. (red.) (2022). *Barns röster om våld. Att lyssna, tolka och förstå*. Gleerups.

Markström, A-M., & Münger, A-C. (2020). *Lyssna, reagera och agera. Förskolans, skolans och fritidshemmets möte med barn som upplever våld i nära relationer*. Studentlitteratur.

Meeuwisse, A., & Swärd, H. (red.) (2013). *Perspektiv på sociala problem*. Natur & Kultur.

Förebyggande specialpedagogiskt arbete

Hehir, T., & Katzman L. I. (2012). *Effective Inclusive Schools: Designing Successful Schoolwide Programs*. John Wiley & Sons.

Karlsson, P., & Thormann, E. (2023). *Positivt beteendestöd i förskolan: för lärande, lek och livskvalitet*. Natur & Kultur Läromedel.

Killén, K. (2014). *Förebyggande arbete i förskolan: samspel och anknytning*. Studentlitteratur.

Lelinge, B. (2022). *Kollaborativ professionell utveckling för innehållsinkluderande undervisning: praktikutvecklande klassrumsforskning*. Diss. Malmö universitet.

Nilholm, C. (2021). Research about inclusive education in 2020 – How can we improve our theories in order to change practice? *European Journal of Special Needs Education*, 36(3), 358-370

Samtal, kollegialt lärande och handledning

Andersen, T. (2011). *Reflekterande processer. Samtal och samtalen om samtalen*. Studentlitteratur.

Bladini, K. (2004). *Handledning som verktyg och rum för reflektion: en studie av specialpedagogers handledningssamtal*. Avhandling. Karlstad: Inst. För utbildningsvetenskap. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:5804/FULLTEXT01.pdf>

Jahn, C., Reuterswärd, M., & Edfelt, D. (2022). *Samtalsmetoder i skolan - förstå och nå fram till dina elever*. Natur och kultur.

Markström, A.-M., & Simonsson, M. (2018). *Utvecklingssamtal. Kommunikation mellan hem och förskola*. Studentlitteratur.

Nilsson, B., & Waldemarsson, A. (2021). *Kommunikation: samspel mellan människor*. Studentlitteratur.

Sundqvist, C. (2012). *Perspektivmöten i skola och handledning: Lärares tankar om specialpedagogisk handledning*. Åbo Akademi. Tillgänglig via: http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/84814/sundqvist_christel.pdf?sequence=2

Öhman, M. (2017). *Samspelsbar och samtalsklar. Om samtal i förskolan och skolan*. MTM.